

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. How old was Solomon (*Shlomo HaMelech*) when he first became king?
2. Explain the difference between the wisdom of *Shlomo HaMelech* and that of the other scholars of antiquity.
3. Describe the meeting of *Shlomo HaMelech* with the queen of Sheba.
4. Describe three of the sins of *Shlomo HaMelech*.
5. In what ways was *Shlomo HaMelech* punished?

This and much more will be addressed in the first lecture of this series:
"The Reign of King Solomon (*Shlomo HaMelech*)".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

**This lecture is dedicated to the honor and merit of
Dr. Gerald and Professor Gali Hillman and their Family
and to the memory of Professor André אשר דוב Neher ע"ה**

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XVII Lecture #1

THE REIGN OF KING SOLOMON (*SHLOMO HAMELECH*)

I. The Wisdom and Wealth of Solomon

A.

(1) וַיֶּאֱהָב שְׁלֹמֹה אֶת ד' לְלַכֵּת בְּחֻקֹת דָּוִד אָבִיו רַק בְּבַמֹּת הוּא מִזְבֵּחַ וּמִקְטִיר: וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לְזִבְחַ שָׁם כִּי הִיא הַבְּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלְף עֲלוֹת יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא: בְּגִבְעוֹן נִרְאָה ד' אֶל שְׁלֹמֹה בְּחֹלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל-לֵהִים שְׂאֵל מָה אֶתֶן לָךְ: וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אֶתְּה עֲשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל כִּאֲשֶׁר הֵלַךְ לְפָנֶיךָ בְּאֵמֶת וּבִצְדָקָה וּבִישִׁרֹת לִבָּב עִמָּךְ וַתִּשְׁמַר לוֹ אֶת הַחֶסֶד הַגְּדוֹל הַזֶּה וַתִּתֵּן לוֹ בֵּן יֹשֵׁב עַל כִּסֵּאוֹ כִּיֹּם הַזֶּה: וְעַתָּה ד' אֶל-לֵהִי אֶתְּה הַמְּלִכָתָ אֶת עַבְדְּךָ תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאֲנֹכִי נֶעַר קָטָן לֹא אֲדַע צֵאת וְכֹא: וְעַבְדְּךָ בְּתוֹךְ עַמָּךְ אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ עִם רַב אֲשֶׁר לֹא יִמְנָה וְלֹא יִסְפֹּר מִרְבּוֹ: וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לְשֹׁפֵט אֶת עַמָּךְ לְהִבִּין בֵּין טוֹב לָרַע כִּי מִי יוֹכֵל לְשֹׁפֵט אֶת עַמָּךְ הַכֹּבֵד הַזֶּה: וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינַי אֶל-דָּנִי כִּי שְׂאֵל שְׁלֹמֹה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר אֶל-לֵהִים אֱלֹהֵי יִעַן אֲשֶׁר שְׂאֵלְתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא שְׂאֵלְתָ לָךְ יָמִים רַבִּים וְלֹא שְׂאֵלְתָ לָךְ עֲשִׂיר וְלֹא שְׂאֵלְתָ נַפְשׁ אִיבֶיךָ וְשְׂאֵלְתָ לָךְ הִבִּין לְשֹׁמֵעַ מִשְׁפָּט: הִנֵּה עֲשִׂיתִי כְדַבְרֶיךָ הַנֵּה | נָתַתִּי לָךְ לֵב חָכֵם וְנִבּוֹן אֲשֶׁר כְּמוֹךְ לֹא הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִקּוּם כְּמוֹךְ: וְגַם אֲשֶׁר לֹא שְׂאֵלְתָ נָתַתִּי לָךְ גַּם עֲשִׂיר גַּם כְּבוֹד אֲשֶׁר לֹא הָיָה כְּמוֹךְ אִישׁ בְּמַלְכִים כָּל יְמֵיךְ: וְאִם | תֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי לְשֹׁמֵר חֻקֵי וּמִצְוֹתַי כִּאֲשֶׁר הֵלַךְ דָּוִד אָבִיךָ וְהֶאֱרַכְתִּי אֶת יְמֵיךְ: מַלְכִים א ג-ג-יד

And Solomon loved the L-rd, walking in the statutes of David, his father; only he sacrificed and burned incense in high places. - And the king went to Gibeon to sacrifice there; for that was the great high place; a thousand burnt offerings Solomon offered upon that altar. In Gibeon the L-rd appeared to Solomon in a dream by night; and G-d said, Ask what I shall give you. And Solomon said, You have shown to Your servant David my father great mercy, because he walked before You in truth, and in righteousness, and in uprightness of heart towards You; and You have kept for him this great kindness, that You have given him a son to sit on his throne, as it is this day. And now, O L-rd my G-d, You have made Your servant king instead of David my father; and I am but a little child; - I know not how to go out or come in. And Your servant is in the midst of Your people which You have chosen, a great people, that cannot be numbered nor counted for multitude. Give, therefore, Your servant an understanding heart to judge Your people, that I may discern between good and bad; for who is able to judge this, Your so great a people? And the speech pleased the L-rd, that Solomon had asked this thing. And G-d said to him, Because you have asked this thing, and have not asked for yourself long life; neither have you asked riches for yourself; nor have you asked for the life of your enemies; but have asked for yourself understanding to discern judgment; Behold, I have done according to your words; lo, I have given you a wise and understanding heart; so that there was none like you before you, nor shall any like you arise after you. And I have also given you that which you have not asked, both riches, and honor; so that there shall not be any among the kings like you all your days. And if you will walk in My ways, to keep My statutes and My commandments, as your father David walked, then I will lengthen your days. **Kings I 3:3-14**

(2) לֹא הִיָּה לְפָנֶיךָ – אִפִּי מִשֶׁה רַבִּינוּ בַּחֲכָמַת הַטֹּבֵעַ לֹא הִיָּה כְמוֹהוּ אֲבָל בַּחֲכָמַת הָאֵל-לְהוֹת הִיָּה חָכֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ אוֹ פִירוּשׁוֹ לֹא הִיָּה לְפָנָיו בַּמַּלְכִים: רַשׁׁי מַלְכִים גִּיב

. . . **there was none like you before you:** In regards to natural science, he was greater than even Moshe. Regarding theology, however, Moshe was greater than he. Or, perhaps, there was none like him amongst other kings. **Rashi Kings I 3:12**

(3) אשר כמוך לא היה לפניך – באופן שתשיג את החכמה בכלל לכל מחלקותיה חכמה הטבעיית והמדניית והא-להית. מלבים שם

. . . **there was none like you before you:** In regards to comprehensive knowledge in all areas i.e. natural science, political science, and theology. **Malbim ibid.**

B.

(1) ויתן א-להים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד ורחב לב כחול אשר על שפת הים: ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים: ויחכם מכל האדם מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרדע בני מחול ויהי שמו בכל הגוים סביב: וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואף: וידבר על העצים מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר יצא בקיר וידבר על הבהמה ועל העוף ועל הרמש ועל הדגים: ויבאו מכל העמים לשמע את חכמת שלמה מאת כל מלכי הארץ אשר שמעו את חכמתו: מלכים א ה:ט-יד

And G-d gave Solomon wisdom and much understanding, and greatness of heart, as the sand that is on the sea shore. And Solomon's wisdom excelled the wisdom of all the people of the east, and all the wisdom of Egypt. For he was wiser than all men; than Ethan the Ezrahite, and Heman, and Kalcol, and Darda, the sons of Mahol; and his fame was in all the surrounding nations. And he uttered three thousand (teachings of) proverbs; and his songs were a thousand and (teachings of) five. And he spoke of trees, from the cedar tree that is in Lebanon to the hyssop that comes out of the wall; he spoke also of beasts, and of birds, and of creeping things, and of fishes. And there came of all people to hear the wisdom of Solomon, from all the kings of the earth, who had heard of his wisdom. **Kings I 5:9-14**

(2) ויתן א-להים – חוץ מחכמת ההנהגה שדבר בה עד הנה נתן א-להים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד – וכבר בארנו בפירוש ספר משלי בפרטות ההבדל בין חכמה ותבונה, בחכמה כלול כל חכמת המדות וכל ענינים שנופל עליהם טוב ורע ובתבונה כלולה החכמה העיונית שנופל עליה שם אמת ושקר, ורוחב לב – לדעת כל פרטי החכמות והתכונות ומיניהם אשר אין להם סוף: מלבים מלכים א ה:ט

And G-d gave Solomon wisdom and much understanding, and greatness of heart: Besides the practical wisdom of which was previously spoken [i.e. as in the case of the two harlots], G-d gave Solomon tremendous wisdom and discernment. We have already explained in detail, in our commentary to the Book of Proverbs, the distinction between “wisdom” and “discernment”. “Wisdom” includes all areas of proper human conduct, all those areas that can be defined in terms of “good” or “evil”. “Discernment” includes all areas of theoretical knowledge to which can applied the terms of “true” or “false”. “Greatness of heart” refers to the ability of knowing all the infinite details of the various “wisdoms” and “discernments”. **Malbim Kings I 5:9**

(3) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם – שהיו מחוכמים בחכמת התכונה ודומיה וחכמת מצרים שהיו חכמים בחכמת הטבע ומזגי הדברים עד שהיו יכולים להפך הדברים בלהטיהם: מלבים שם י

And Solomon's wisdom excelled the wisdom of all the people of the east and all the wisdom of Egypt.: [The peoples of the east] were well schooled in the science of astronomy and other similar sciences. The Egyptians were schooled in the natural sciences and [understood] the internal make up of the various objects of nature and were therefore able to alter them by means of the occult arts. **Malbim ibid. verse 10**

4 ויחכם מכל האדם [מֵאֵתֶן הָאֲזָרְחֵי וְהִימָן וְכָל־כָּל וְדָרְדַע בְּנֵי מַחֹל] – שהם החכמים הגדולים וחרטומים שהיו בזמנו, וכבר ידעת מה שדרשו חז"ל בזה, ועי' במהרי"א שבאר באורך ההבדל שבין חכמת שלמה ליתר החכמים, שעל שהיתה חכמתו בדרך הנס השיג הכל מן הקודם אל המאוחר בידיעה פתאומית לא בידיעה הדרגית שלא תושג רק ע"י השגת החושים ובעמל ויגיעה וברב זמן ובריבוי ההוצעות והיא עלולה לטעות וא"א לו שישגי שרשי הדברים וצורותיהם העצמיים ולא השכלים המופשטים מחומר, ע"ש באורך: מלבים שם יא

For he was wiser than all men; [than Ethan the Ezrahite, and Heman, and Kalcol, and Darda, the sons of Mahol]: They were great savants and sorcerers in his time. You already know what our Sages expounded regarding this [verse]. See the commentary of Rav Yitzchak Abrabanel who explains at length the distinction between Solomon's wisdom and the wisdom of the other savants. Since his wisdom was acquired miraculously, he grasped everything, from beginning to end, instantaneously, not gradually. [Conventional wisdom] is acquired through using the senses after much toil and effort over a long period of time through many formats, and is often fraught with errors. In addition, it is impossible to grasp the true [spiritual] fundamentals and the [original spiritual] forms nor the intelligences (angels) that are removed from the physical world. See there for his elaboration. **Malbim ibid. verse 11**

5 מדרש אגדה בפסיקתא: מכל האדם, זה אדם הראשון, איתן האזרחי, זה אברהם, הימן, זה משה, וכלכל, זה יוסף, ודרדע, זה דור המדבר, מחול, שנמחל להם על מעשה העגל: רש"י שם יא

For he was wiser than all men; than Ethan the Ezrahite, and Heman, and Kalcol, and Darda, the sons of Mahol: According to the Midrash Pesikta, "than all men (*adam*)" refers to *Adam HaRishon*, the first man. "Ethan the Ezrahite" refers to Abraham. "Heman" refers to Moshe. "Kalcol" refers to Joseph. "Darda" refers to the generation of the desert. "Mahol" refers to the fact that their sins were forgiven ("*mahol*") in the aftermath of the incident of the Golden Calf. **Rashi ibid. verse 11**

6 שלשת אלפים משל – שלשת למודי משלות, שלש פעמים כתוב 'משלי שלמה' בספר משלי. ויהי שירו חמשה – שלשה אלה, ושיר השירים, וקהלת. ואלף – בכל אחד כדי הוא ללמוד. ומדרש אגדה (ערובין כא:): שהיה אומר בכל פסוק שלשת אלפים משל, ועל כל משל, אלף וחמשה טעמים: רש"י שם יב

And he uttered three (*alafim*) thousand (teachings of) proverbs: Three teachings in the form of proverbs. Three times is it written, "the proverbs of Solomon" in the Book of Proverbs. **And his songs were a thousand (*elef*) and (teachings of) five:** This refers to the three above mentioned as well as the Song of Songs (*Shir HaShirim*) and Ecclesiastes (Koheles). **Thousand (teachings of):** The purpose of each one was in order to teach. According to the Midrash Agadata (Midrash BaMidbar Rabbah 19:3 and Eirubin 21b) he would utter three thousand proverbs for every single word of the Torah and one thousand and five reasons for every single proverb (word of the Scribes). **Rashi ibid. verse 12**

(7) ויהי שירו חמשה ואלף – הוא ספר שה"ש שנחלק לחמשה שירים ושיר האחרון המתחיל אחות לנו קטנה שאומר שם איש יביא בפריו אלף כסף, האלף לך שלמה נקרא שיר האלף, כמו שבארנו זאת ת"ל כפי' שירי הנפש: מלבים שם יב

And his songs were a thousand (elef) and (teachings of) five: This is referring to the Book of *Shir HaShirim* which is divided into five songs. The last song which begins with the words (ibid. 8:8), "We have a little sister," which contains the phrases, "Every one for his fruit was to bring *one thousand* pieces of silver." and "O Solomon, must have *one thousand*," (ibid. 11 and 12) is referred to as "the song of a thousand", as I explained in my commentary to *Shir HaShirim*. **Malbim ibid. verse 12**

(8) וידבר – גם חבר חבורים רבים על חכמת הטבע שבם דבר על הצומח בכל מיניו, מן הארז עד האזוב, וכן בחכמת הבע"ח לכל מיניהם, ההולך על ארבע, והמעופף והשוחה במים, והרמש שכולל האמפיביאן וגם הרמשים הקטנים: מלבים שם יג

And he spoke of trees, from the cedar tree that is in Lebanon to the hyssop that comes out of the wall; he spoke also of beasts, and of birds, and of creeping things, and of fishes. Solomon also composed many scientific works in which he explained all the various forms of plant life, from the cedar to the hyssop, as well as works explaining the various forms of animal life which includes those that walk on [the land on] all fours, bird life, and aquatic life as well as creatures that creep which includes amphibians and insects. **Malbim ibid. verse 13**

C.

(1) ומלכת שבא שמעת את שמע שלמה לשם ד' ותבא לנסתו בחידות: ותבא ירושלמה בחיל כבד מאד גמלים נשאים בשמים וזהב רב מאד ואבן יקרה ותבא אל שלמה ותדבר אליו את כל אשר היה עם לבבה: ויגד לה שלמה את כל דבריה לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה: ותרא מלכת שבא את כל חכמת שלמה והבית אשר בנה: ומאכל שלחנו ומושב עבדיו ומעמד משרתיו ומלפשיהם ומשקיו ועלתו אשר יעלה בית ד' ולא היה בה עוד רוח: ותאמר אל המלך אמת היה הדבר אשר שמעתי בארצי על דברך ועל חכמתך: ולא האמנתי לדברים עד אשר באתי ותראינה עיני והנה לא הגד לי החצי הוספת חכמה וטוב אל השמועה אשר שמעתי: אשרי אנשיך אשרי עבדיך אלה העמדים לפניך תמיד השמעים את חכמתך: יהי ד' א-להיך ברוך אשר חפץ בך לתתך על כסא ישראל באהבת ד' את ישראל לעלם וישמך למלך לעשות משפט וצדקה: ותתן למלך מאה ועשרים | כפר זהב ובשמים הרבה מאד ואבן יקרה לא בא כבשם ההוא עוד לרב אשר נתנה מלכת שבא למלך שלמה: וגם אני חירם אשר נשא זהב מאופיר הביא מאפיר עצי אלמגים הרבה מאד ואבן יקרה: ויעש המלך את עצי האלמגים מסעד לבית ד' ולבית המלך וכנרות ונבלים לשרים לא בא כן עצי אלמגים ולא נראה עד היום הזה: והמלך שלמה נתן למלכת שבא את כל חפצה אשר שאלה מלבד אשר נתן לה כיד המלך שלמה ותפן ותלך לארצה היא ועבדיה: ויהי משקל הזהב אשר בא לשלמה בשנה אחת שש מאות ששים ושש כפר זהב: לבד מאנשי התרים ומסחר הרכלים וכל מלכי הערב ופחות הארץ: מלכים א יא-טו

And when the queen of Sheba heard of the fame of Solomon and what he had done in the name of the L-rd, she came to test him with difficult questions (riddles). - And she came to Jerusalem with a very great retinue, with camels that carried spices, - and much gold, and precious stones; and when she came to Solomon, she told him all that was in her heart. And Solomon answered all her questions; there was nothing hidden from the king, which he did not tell her. And when the queen of Sheba had seen all Solomon's wisdom, and the house that he had built, And the food of his table, and the sitting of his servants, and the attendance of his ministers, and their

clothing, and his cupbearers, and his ascent by which he went up to the house of the L-rd; there was no more spirit in her. And she said to the king, It was a true report that I heard in my own land of your acts and of your wisdom. But I did not believe the words, until I came, and my eyes saw it; and, behold, the half was not told me; your wisdom and prosperity exceeds the fame which I heard. Happy are your men, happy are these your servants, who stand continually before you, and who hear your wisdom. Blessed be the L-rd your G-d, who delighted in you, to set you on the throne of Israel; because the L-rd loved Israel forever, therefore he made you king, to do judgment and justice. And she gave the king a hundred and twenty talents of gold, and of spices very great store, and precious stones; there came no more such abundance of spices as these which the queen of Sheba gave to king Solomon. - And also the fleet of Hiram, that brought gold from Ophir, brought in from Ophir a great amount of almug wood, and precious stones. And the king made of the almug wood pillars for the house of the L-rd, and for the king's house, lyres also and lutes for singers; there came no such almug wood, nor were seen to this day. - And king Solomon gave to the queen of Sheba all her desire, whatever she asked, besides that which Solomon gave her of his royal bounty. And she turned and went to her own country, she and her servants. - And the weight of the gold that came to Solomon in one year was six hundred sixty six talents of gold, Besides what he had from the traders, and from the commerce of the spice merchants, and from all the kings of Arabia, and from the governors of the land. **Kings I 10:1-15**

(2) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: כל האומר מלכת שבא אשה היתה אינו אלא טועה, מאי מלכת שבא? מלכותא דשבא. בבא בתרא טו:

R.Shmuel b. Nahmani said in the name of R. Yonathan: Whoever says that the Malkath [queen] of Sheba was [merely] a woman [the wife of the king] is in error; the word malkath here means the [head of the] kingdom of Sheba. **Bava Basra 15b**

(3) כי הנני מקים רעה מתוך ביתך נתקיים בנבוכדנצר שבא מזרע דוד הנקרא ארי, דהיינו כששכב שלמה אצל מלכת שבא נתעברה, ומזה הזרע יצא נבוכדנצר. של"ה הקדוש, מסכת תענית דרוש לפרשת מטות

The verse (Samuel II 12:11), "Behold, I will raise up evil against you from your own house," became fulfilled through Nebuchadnezzar who was descended from David who was referred to as a lion. (see Lamentation 3:10) This came about because Shlomo had relations with the queen of Sheba. Nebuchadnezzar was descended from that union. **Sheloh, Mesechta Taanis, Drush L'Parshas Mattos**

(4) ויהי – תכלית ספורים האלה הוא לספר איך נתקיים בו הבטחת ד', אם במתנת החכמה, אם בכבוד אם בעושר, וספר מענין עשרו שבכל שנה בא לו זהב רב תרס"ו ככר, ולפמ"ש הרי"א שמשקל הככר הוא י"ב אלף ג' מאות דוקאטי ווינעציאניש בא לו בשנה שמונה מיליאן קצ"ט אלפים שמונה מאות דוקאטי:

The purpose of all of these accounts is to relate how G-d's promises were fulfilled in regards to [Solomon's] wisdom, glory and wealth. Regarding his wealth, Scripture relates how he received an enormous amount of gold each year, some six hundred and sixty six talents (*kikar*) worth. According to Rav Yitzchak Abarbanel, one talent (*kikar*) is worth twelve thousand and three hundred Venician ducats. The sum total, then was 8,191,800 ducats. **Malbim Kings I 10:14**

D.

ויעש המלך כסא שן גדול ויצפהו זהב מופז: שש מעלות לכסה וראש עגל לכסה מאחריו וידת מזה ומזה אל מקום השבת ושנים אריות עמדים אצל הידות: ושנים עשר אריים עמדים שם על שש המעלות מזה ומזה לא נעשה כן לכל ממלכות: וכל כלי משקה המלך שלמה זהב וכל כלי בית יער הלבנון זהב סגור אין כסף לא נחשב בימי שלמה למאומה: כי אני תרשיש למלך בים עם אני חירם אחת לשלש שנים תבוא | אני תרשיש נשאת זהב וכסף שנהבים וקפים ותכיים: מלכים א י"ח-כב

Moreover the king made a great throne of ivory, and overlaid it with the finest gold. The throne had six steps, and the top of the throne was round behind; and there were arm rests on either side on the place of the seat, and two lions stood beside the arm rests. And twelve lions stood there on one side and on the other upon the six steps; the like of it was never made in any kingdom. And all king Solomon's drinking utensils were of gold, and all the utensils of the House of the Forest of Lebanon were of pure gold; none were of silver; it was accounted for nothing in the days of Solomon. For the king had at sea a fleet of Tarshish with the fleet of Hiram; once in three years came the fleet of Tarshish, bringing gold, and silver, ivory, and apes, and peacocks. And king Solomon exceeded all the kings of the earth for riches and for wisdom. **Kings I 10:18-22**

E.

ויתן המלך את הכסף בירושלם כאבנים ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרב: מלכים א י"כו

And the king made silver as common in Jerusalem as stones, and cedar as common as the sycamore trees that are in the lowland, because of their abundance. **Kings I 10:27**

F.

ויגדל המלך שלמה מכל מלכי הארץ לעשר ולחכמה: וכל הארץ מבקשים אתפני שלמה לשמע אתחכמתו אשר נתן א-להים בלבבו: והמה מבאים איש מנחתו כלי כסף וכלי זהב ושלמות ונשק ובשמים סוסיים ופרדים דבר שנה בשנה: מלכים א י"ג-כה

And king Solomon exceeded all the kings of the earth for riches and for wisdom. And all the earth sought Solomon, to hear his wisdom, which G-d had put in his heart. And they brought every man his gift, utensils of silver, and utensils of gold, and garments, and armor, and spices, horses, and mules, a rate year by year. **Kings I 10:23-25**

II. Solomon's Military

כו ויאסף שלמה רכב ופרשים ויהי-לו אלה וארבע-מאות רכב ושנים-עשר אלה פרשים וינחם בערי הרכב ועם-המלך בירושלם: . . . ומוצא הסוסים אשר לשלמה ממצרים ומקנה סחרי המלך יקחו מקנה במחיר: ותעלה ותצא מרכבה ממצרים בשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה וכן לכל מלכי החתים ולמלכי ארם בידם יצאו: מלכים א י"כו-כח

And Solomon gathered together chariots and horsemen; and he had a thousand and four hundred chariots, and twelve thousand horsemen, whom he placed in the cities for chariots, and with the king at Jerusalem. . . . And Solomon had horses brought from Egypt, and from Keve (the produce of their herds); the king's traders received them from Keve (the herds) at a price. And a chariot could be imported from Egypt for six hundred shekels of silver, and a horse for a hundred and fifty; and so they were exported to the kings of the Hittites, and to the kings of Aram, through the traders. **Kings I 10:26, 28-29**

III. Solomon's Wives

A.

(1) וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּקַּח אֶת בַּת פַּרְעֹה וַיְבִיאָהּ אֵל עִיר דָּוִד עַד כָּלְתוֹ לְבָנוֹת אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת בַּיִת ד' וְאֶת חֹמֹת יְרוּשָׁלַם סָבִיב: מַלְכִים גֵּא:

And Solomon made a marriage alliance with Pharaoh king of Egypt, and took Pharaoh's daughter, and brought her to the city of David, until he finished building his own house, and the house of the L-rd, and the surrounding wall of Jerusalem. **Kings I 3:1**

(2) וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה: אַחַר שֶׁהָכִין מַלְכוּתוֹ בְּקָרֵב עַמּוֹ, הָכִין אוֹתָהּ גַם נֶגַד מַלְכֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר סָבִיב לוֹ בְּמַה שֶׁהִתְחַתֵּן עִם מֶלֶךְ גָּדוֹל מוֹשֵׁל מִמְּשָׁל רַב בַּיָּמִים הָהֵם, וּבִזָּה יִמְצָא עֶזֶר מִצְרִיּוֹ מִבְּחוּץ: מַלְבִּים שֵׁם

And Solomon made a marriage alliance: After Shlomo had firmly established [the loyalty] of the people [to] his government, he firmly established his government [as a force to contend with, in the eyes of] the surrounding kings [and kingdoms] by creating a marriage alliance with a great and powerful king, thereby insuring military support in the event of an attack by his enemies. **Malbim, ibid.**

(3) אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: בְּשַׁעַת שֶׁנִּשְׂאָה שְׁלֹמֹה אֶת בַּת פַּרְעֹה הִכְנִיסָהּ לוֹ אֶלֶף מִיָּנִי זָמַר, וְאָמְרָה לוֹ: כִּךְ עוֹשִׂין לְעַבּוּדָה זָרָה פְּלוֹנִית, וְכִךְ עוֹשִׂים לְעַבּוּדָה זָרָה פְּלוֹנִית, וְלֹא מִיַּחָּה בָּהּ. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: בְּשַׁעַת שֶׁנִּשְׂאָה שְׁלֹמֹה אֶת בַּת פַּרְעֹה יָרַד גְּבִרְיָאֵל וְנַעֲץ קָנָה בַּיָּם, וְעָלָה בּוֹ שִׁירְטוֹן, וְעָלִיו נִבְנְהָ כִּרְךְ גָּדוֹל [שֶׁל רוֹמִי]. שַׁבַּת נוֹ:

Rav Yehudah said in Shmuel's name: When Solomon married Pharaoh's daughter, she brought him a thousand musical instruments and said to him, Thus we play in honor of that idol, thus in honor of that idol, yet he did not protest. Rav Yehudah said in Shmuel's name: When Solomon married Pharaoh's daughter, Gabriel descended and planted a reed in the sea, and it gathered a bank around it, on which the great city of Rome was built. **Shabbos 56b**

B.

(1) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהֵב נָשִׁים נְכָרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֶת בַּת פַּרְעֹה מוֹאָבִיּוֹת עַמּוֹנִיּוֹת אֲדָמִית צְדֻנִית חִתִּית: מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר ד' אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תִבְאוּ בָהֶם וְהֵם לֹא יָבֹאוּ בָכֶם אֲכֵן יִטּוּ אֶת לְבַבְכֶם אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם בָּהֶם דְּבַק שְׁלֹמֹה לְאֵהָבָה: וַיְהִי לוֹ נָשִׁים שְׁרוֹת שְׁבַע מְאוֹת וּפְלִגְשִׁים שְׁלֹשׁ מְאוֹת וַיִּטּוּ נַפְשׁוֹ אֶת לְבוֹ: מַלְכִים יֵא-ג

And king Solomon loved many foreign women, the daughter of Pharaoh, women of the Moabites, Ammonites, Edomites, Sidonians, and Hittites. Of the nations concerning which the L-rd said to the people of Israel, You shall not go in to them, neither shall they come in to you; for surely they will turn away your heart after their gods; Solomon attached himself to these in love. And he had seven hundred wives, princesses, and three hundred concubines; and his wives turned away his heart. **Kings I 11:1-3**

(2) וּכְבָר בְּאֵר הַרִ"א שֶׁהִיא חֲטָאוֹ מְשׁוּלָשׁ. א] מַה שֶׁאָהֵב נָשִׁים נְכָרִיּוֹת, שֶׁלֹּא הָיָה עֲנִינּוֹ עֲנִין אָדָם הַנוֹשֵׂא אִשָּׁה, רַק עֲנִין הַנֶּעַר הַחוֹשֵׁק וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁ חֲשׂוּקָתוֹ, כַּמ"שׁ בָּהֶם דְּבַק שְׁלֹמֹה לְאֵהָבָה, ב] בְּהִיוֹתָן נָשִׁים נְכָרִיּוֹת – שֶׁאִסְרָה תוֹרָה מִלְּהִתְחַתֵּן עִמָּהֶן, ג] בְּמַה שֶׁלְּקַח נָשִׁים רַבּוֹת – שֶׁהַמֶּלֶךְ

מוזהר שלא ירבה לו נשים אפילו כאביגיל, ומפרש נגד נכריות אמר, מואביות עמניות – וכו' ובת פרעה בראשן שבה התחיל לקלקל, והגם שגייר אותן, הלא היו: מן הגויים אשר אמר ד' – ואסר מלהתחתן עמהם. . . ועל ידי כן ויטו נשיו את לבבו – שגם בנערותו הטו את לבו רק שבשנות עלומיו עוד עמד טעמו בו והיה ההטיה אל חטאים קלים: מלבים שם

Rav Yitzchak Abrabanel has explained that [Shlomo] sinned in three areas: 1) That which he loved foreign women was not [the love] of a [mature] man to his wife but rather of that of a youth who is enraptured whose soul is bound up with the soul of his beloved, as it says, "Solomon attached himself to these in love." 2) [He sinned] by virtue of the fact that these were foreign women with whom the Torah had forbidden to have relations. 3) He sinned by taking many wives, for a king is admonished from taking many wives, even if they be [as righteous] as Abigail. Regarding the origin of these foreign women it says, "Moabites, Ammonites etc.," as well as the daughter of Pharaoh, the first woman with whom he compromised himself. Even though they all converted, nonetheless, they were "of the nations concerning which the L-rd said to the people of Israel, You shall not go in to them, neither shall they come in to you." Because of them, they turned away his heart. Now even though they turned away his heart in his youth, he still was then firm in his commitment and the effect was minor. **Malbim ibid.**

3) בהיותן עובדי כוכבים לית להו חתנות, נתגיירו אית להו חתנות. מתיב רב יוסף: (מלכים א' ג') ויתחתן שלמה את (בת) פרעה מלך מצרים – גיורי גיירה. והא לא קבלו גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה מידי הוא טעמא אלא לשולחן מלכים, הא לא צריכא ליה. [ותיפוק ליה] דהא מצרית ראשונה היא וכי תימא, הנך אזלי לעלמא והני אחריני נינהו, והא תניא, א"ר יהודה: מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי ר"ע אמר: אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה, אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל אמר רב פפא: אנן משלמה ליקו ונתיב שלמה לא נסיב מידי דכתיב ביה: (מלכים א' י"א) מן הגוים אשר אמר ד' אל בני ישראל לא תבואו בהם והם לא יבואו בכם אכן יטו את לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה לאהבה. אלא קשיא ויתחתן מתוך אהבה יתירה שאהבה מעלה עליו הכתוב כאילו נתחתן בה. יבמות עו. -עו:

For while they are still idolaters their marriages are invalid; only when they are converted are their marriages valid. R. Yoseph raised an objection, "And Solomon made a marriage alliance with Pharaoh king of Egypt, and took Pharaoh's daughter." He caused her to be converted. But, surely, no proselytes were accepted either in the days of David or in the days of Solomon! Was there any reason for it but [that the motive of the proselytes might be the benefits] of the royal table? Such a woman obviously was in no need of it. But let the inference be drawn from the fact that she was an Egyptian of the first generation! And were you to reply that those had already departed, and these are others; surely, it may be pointed out, it was taught: R. Yehudah stated, "Menyamin, an Egyptian proselyte, was one of my colleagues among the disciples of R. Akiva, and he told me: 'I am an Egyptian of the first generation and married an Egyptian woman of the first generation; I shall arrange for my son to marry an Egyptian of the second generation in order that my grandson may be enabled to enter into the congregation of Israel!'" R. Papa replied: Are we to take our directions from Solomon! Solomon did not marry at all, for it is written, "Of the nations concerning which the L-rd said to the people of Israel, You shall not go in to them, neither shall they come in to you; for surely they will turn away your heart after their gods; Solomon attached himself to these in love." The expression, "And Solomon made a marriage alliance," however, presents a difficulty! On account of his excessive love for her. Scripture regards him as if he had become allied by marriage to her. **Yevamos 76a-b**

IV. The Spiritual Decline of Solomon

A.

וַיְהִי לְעֵת זְקֵנָת שְׁלֹמֹה נָשְׂיוּ הַטּוֹ אֶת לְבָבוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא הָיָה לְבָבוֹ שְׁלֵם עִם ד' א-לֹהֵיוּ כְּלֶבֶב דָּוִד אָבִיו: וַיִּלְךְ שְׁלֹמֹה אַחֲרֵי עֲשֻׁתָּרֵת אֱלֹהֵי צְדֹנִים וְאַחֲרֵי מְלֶכֶם שֶׁקֶץ עַמּוֹנִים: וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי ד' וְלֹא מִלֵּא אַחֲרֵי ד' פְּדוּד אָבִיו: אִזּוּ יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בַּמָּה לְכַמוֹשׁ שֶׁקֶץ מוֹאָב בְּהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלַם וְלִמְלֶךְ שֶׁקֶץ בְּנֵי עַמּוֹן: וְכֵן עָשָׂה לְכָל נָשְׂיוֹ הַנִּכְרִיּוֹת מִקְטִירוֹת וּמִזְבְּחוֹת לְאֱלֹהֵיהֶן: מַלְכִים א יא:ד-ה

For it came to pass, when Solomon was old, that his wives turned away his heart after other gods; **and his heart was not perfect with the L-rd his G-d, as was the heart of David his father.** For Solomon went after Ashtoreth the goddess of the Sidonians, and after Milcom the abomination of the Ammonites. And Solomon did evil in the sight of the L-rd, and went not fully after the L-rd, as did David his father. Then did Solomon build a high place for Kemosh, the abomination of Moab, in the hill that is before Jerusalem, and for Molech, the abomination of the Ammonites. And likewise did he for all his foreign wives, who burned incense and sacrificed to their gods. **Kings I 11:4-8**

B.

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה, שנאמר (מלכים א' יא) ולא היה לבבו שלם עם ד' א-להיו כלבב דוד אביו, כלבב דוד אביו הוא דלא הוה מיחטא נמי לא חטא. אלא מה אני מקיים (מלכים א' יא) ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו ההיא כרבי נתן. דרבי נתן רמי: כתיב ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו והכתיב כלבב דוד אביו כלבב דוד אביו הוא דלא הוה מיחטא נמי לא חטא הכי קאמר: ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו ללכת אחרי אלהים אחרים - ולא הלך. והכתיב (מלכים א' יא) אז יבנה שלמה במה לכמוש שקץ מואב שבקש לבנות ולא בנה. אלא מעתה (יהושע ח) אז יבנה יהושע מזבח לד' שבקש לבנות ולא בנה? אלא דבנה, הכא נמי דבנה אלא, כדתניא רבי יוסי אומר: (מלכים ב' כג) ואת הבמות אשר על פני ירושלים אשר מימין להר המשחה אשר בנה שלמה מלך ישראל לעשתרת שקוץ צדונים וגו'. אפשר בא אסא ולא ביערם, יהושפט ולא ביערם, עד שבא יאשיה וביערם? והלא כל עבודה זרה שבארץ ישראל אסא ויהושפט ביערום אלא: מקיש ראשונים לאחרונים, מה אחרונים לא עשו ותלה בהן לשבח, אף ראשונים לא עשו ותלה בהן לגנאי. והכתיב (מלכים א' יא) ויעש שלמה הרע בעיני ד' - אלא מפני שהיה לו למחות בנשיו, ולא מיחה, מעלה עליו הכתוב כאילו חטא. אמר רב יהודה אמר שמואל: נוח לו לאותו צדיק שיהא שמש לדבר אחר ואל יכתב בו ויעש הרע בעיני ד'. שבת נו:

R. Shmuel b. Nahmani said in R. Yonathan's name: Whoever maintains that Solomon sinned is merely making an error, for it is said, "And his heart was not perfect with the L-rd his G-d, as was the heart of David his father." It was [merely] not as the heart of David his father, but neither did he sin. Then how do I interpret, For it came to pass, when Solomon was old, that his wives turned away his heart? That is [to be explained] as R. Nathan. For R. Nathan opposed [two verses]: It is written, For it came to pass, when Solomon was old, that his wives turned away his heart, whereas it is [also] written, and his heart was not perfect with the L-rd his G-d, as was the heart of David his father, [implying that] it was [merely] not as the heart of David his father, but neither did he sin? This is its meaning: his wives turned away his heart to go after other gods, but he did not go. But it is written, Then would Solomon build a high place for Chemosh the abomination of Moab? That means, he desired to build, but did not. If so (Joshua 8:30), "Then Joshua built [yibneh] an altar unto the L-rd," [does this too mean,] he desired to build but did not! Hence it [surely means] that he [actually] built; so here too it means that he built? Rather it

is as was taught: R. Yosei said (Kings II 23:13), “And the high places that were before Jerusalem, which were on the right hand of the mount of corruption, which Solomon the king of Israel had builded for Ashtoreth the abomination of Moab [were contaminated by Yoshiah].” - Now, is it possible that Assa came and did not destroy them, then Yehoshaphat, and he did not destroy them, until Yoshiah came and destroyed them! But surely Assa and Yehoshaphat destroyed all the idolatrous cults in Palestine? Hence [the explanation is that] the earlier are assimilated (compared) to the later: just as the later did not do, yet it was ascribed to them, to their glory, so the earlier ones too did not do, yet it was ascribed to them, to their shame. - But it is written, “And Solomon did that which was evil in the sight of the L-rd?” But because he should have restrained his wives, but did not, the Writ regards him as though he sinned. Rav Yehudah said in Shmuel's name: Better had it been for that righteous man to be an acolyte to the unmentionable (i.e. a servant of idol worshippers), only that it should not be written of him, And he did that which was evil in the sight of the L-rd.” **Shabbos 56b**

C.

שׁוֹם תְּשִׁים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ד' אֶל-לְהִיךָ בּוֹ מִקְרֵב אַחֶיךָ תְּשִׁים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לְתַת עֲלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא אַחֶיךָ הוּא: רַק לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים וְלֹא יֵשִׁיב אֶת הָעַם מִצְרַיִמָה לְמַעַן הָרְבוֹת סוּס וְד' אָמַר לָכֶם לֹא תִסְפוּן לָשׁוּב בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עוֹד: וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסוּר לְבָבוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד: דְּבָרִים יז-טו

You shall set him king over you, whom the L-rd your G-d shall choose; one from among your brothers shall you set king over you; you may not set a stranger over you, who is not your brother. But he shall not multiply horses to himself, nor cause the people to return to Egypt, to the end that he should multiply horses; for as much as the L-rd has said to you, You shall henceforth return no more that way. Neither shall he multiply wives to himself, that his heart turn not away; nor shall he greatly multiply to himself silver and gold. **Deuteronomy 17:15-17**

D.

1) אמר רבי יצחק: מפני מה לא נתגלו טעמי תורה שהרי שתי מקראות נתגלו טעמן נכשל בהן גדול העולם. כתיב (דברים י"ז) לא ירבה לו נשים, אמר שלמה: אני ארבה ולא אסור, וכתיב (מלכים א' י"א) ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו. וכתיב (דברים י"ז) לא ירבה לו סוסים, ואמר שלמה: אני ארבה ולא אשיב וכתיב (מלכים א' י) ותצא מרכבה ממצרים בשש וגו'. סנהדרין כא:

Rabbi Yitzchak said: Why were the reasons that the laws of the Torah were [generally] not revealed? Because in two verses reasons were revealed, and they caused the greatest man in the world [Solomon] to stumble. Thus it is written (Deuteronomy 17:17), “He shall not multiply wives to himself,” whereas Solomon said, “I will multiply wives yet not let my heart be perverted.” Yet we read (Kings I 11:4), “When Solomon was old, his wives turned away his heart.” Again it is written (Deuteronomy 17:16), “He shall not multiply to himself horses,” concerning which Solomon said, “I will multiply them, but will not cause [Israel] to return [to Egypt].” Yet we read (Kings I 10:29), “And a chariot came up and went out of Egypt for six [hundred shekels of silver].” **Sanhedrin 21b**

2) עמד שלמה המלך והחכים על גזירתו של הקב"ה ואמר למה אמר הקב"ה לא ירבה לו נשים לא בשביל שלא יסור לבבו אני ארבה ולבי לא יסור אמרו רבותינו באותה שעה עלתה יו"ד שבירבה ונשתטחה לפני הקב"ה ואמרה רבון העולמים לא כך אמרת אין אות בטלה מן התורה לעולם הרי שלמה עומד ומבטל אותי ושמא היום יבטל אחת ולמחר אחרת עד שתבטל כל התורה כולה אמר לה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו יהיו בטלין וקוצה ממך איני מבטל . . . שמות רבה ו:א

Shlomo arose and analyzed the decree of the Holy One, blessed be He. He said, “Why did the Holy One, blessed be He, say, ‘He shall not multiply wives to himself’? Isn’t it because they may turn away his heart? I will multiply wives and my heart will not be turned away!” Our teachers said: At that moment the “yud” of the word “*yirbeh*” (multiply) prostrated herself before the Holy One, blessed be He and said, “Master of the Universe, didn’t You say that not one letter of the Torah will ever become null and void. Behold Shlomo arose and annulled me. Perhaps today he will annul one [letter] and tomorrow another [letter] until the entire Torah will become null and void. The Holy One, blessed be He, said to her, “Let Shlomo and a thousand like him become nullified, but I will not let one jot of you to become nullified.” **Midrash Shemos Rabbah 6:1**

V. The Final Days of Solomon

A.

וַיִּתְאַנֶּף ד' בְּשִׁלְמָה כִּי נָטָה לְכַבּוֹ מֵעַם ד' אֶל־לֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְאָה אֵלָיו פְּעָמִים: וַצֹּה אֱלֹוֹ עַל הַדָּבָר הַזֶּה לְכַלְתִּי לְכַת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים וְלֹא שָׁמַר אֶת אֲשֶׁר צִוָּה ד': וַיֹּאמֶר ד' לְשִׁלְמָה יַעַן אֲשֶׁר הִיִּתְּהָ זֹאת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרַע אֶקְרַע אֶת הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וְנִתְּתִיָּה לְעַבְדֶּךָ: אַךְ בְּיָמֶיךָ לֹא אֶעֱשֶׂנָה לְמַעַן דָּוִד אַבִּיךָ מִיַּד בְּנֶךָ אֶקְרַעְנָה: רַק אֶת כָּל הַמַּמְלָכָה לֹא אֶקְרַע שְׁבַט אֶחָד אֶתֶן לְבֶנְךָ לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וְלְמַעַן יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר בְּחָרְתִּי: מַלְכִים אֵי־טִיג

And the L-rd was angry with Solomon, because his heart was turned from the L-rd G-d of Israel, which had appeared to him twice, And had commanded him concerning this thing, that he should not go after other gods; but he kept not that which the L-rd commanded. Therefore the L-rd said to Solomon, Since this is your mind, and you have not kept My covenant and My statutes, which I have commanded you, I will surely tear the kingdom from you, and will give it to your servant. However in your days I will not do it for David your father’s sake; but I will tear it from the hand of your son. But I will not tear away all the kingdom; but will give one tribe to your son for David my servant’s sake, and for Jerusalem’s sake which I have chosen. **Kings I 11:9-13**

B.

אַךְ בִּימֶיךָ לֹא אֶעֱשֶׂנָה – שִׁגְמַר הַעֲשִׂיָה לֹא יִהְיֶה בִּימֶיךָ וְזֶה לְמַעַן דָּוִד אַבִּיךָ – וְזֶה יוֹבֵן עַפ"מ שְׁבַאֲרַתִּי שֶׁד' נָתַן הַמַּלְכוּת לְבִנּוֹ שֶׁל דָּוִד בְּלֹא תַנְאִי, רַק לְזֶרַע זֶרַעוֹ שֶׁל דָּוִד נִתְּנָה הַמַּלְכוּת בְּתַנְאִי כַּמ"ש נִשְׁבַּע ה' לְדָוִד אִמְתָּ לֹא יִשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנֶךָ אִשִּׁית לְכַסָּא לְךָ, וְזֶה הִיָּה בְּלִי תַנְאִי, שְׁעַז"א אִמְתָּ לֹא יִשׁוּב מִמֶּנָּה, אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְכו' גַּם בְּנֵיהֶם עַדִּי עַד יִשְׁבוּ לְכַסָּא לְךָ, א"כ עַל בְּנֵי בְּנָיו שֶׁל דָּוִד הִתְּנָה תַנְאִי שִׁישְׁמְרוּ בְּרִיתִי, וְע"כ לֹא יִכּוֹל לְקַרְוֶע אֶת הַמַּלְכוּת בִּימֵיו, רַק בִּימֵי בְּנָיו: מַלְבִּים שֵׁם יב

However in your days I will not do it: The completion of the [tearing apart of the kingdom] will not happen in your days for the sake of David your father. This can be understood by the fact that Hashem gave the kingdom to the son of David unconditionally. Only to the seed of his seed was the kingdom given conditionally, as it is written (Psalms 132:11), “The L-rd has sworn in truth to David; He will not turn from it; One of the sons of your body I will set on your throne.” This promise was made unconditionally. Regarding this it is written (ibid.), “The L-rd has sworn in truth to David; He will not turn from it.” Regarding the children’s children, however, it is written (ibid. 12), “If your children will keep My covenant and My testimony that I shall teach them, *their* children shall also sit upon your throne for evermore.” This promise was made on condition that they guard the covenant. Consequently, He wasn’t able to tear apart the kingdom during the life of Solomon. **Malbim ibid. verse 12**

C.

וַיִּקָּם דָּ' שָׁטָן לְשַׁלְמָה אֶת הַדָּד הָאֲדָמִי מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בְּאֲדוֹם: וַיְהִי בַהֲיוֹת דָּוִד אֶת אֲדוֹם בְּעֵלּוֹת יוֹאָב שׂוֹר הַצָּבָא לְקַבֵּר אֶת הַחֲלָלִים וַיֵּךְ כָּל זָכָר בְּאֲדוֹם: כִּי שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים יָשָׁב שָׁם יוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הַכְרִית כָּל זָכָר בְּאֲדוֹם: וַיִּכְרַח אֲדָד הוּא וְאֲנָשִׁים אֲדָמִיִּים מִעַבְדֵי אָבִיו אֲתוּ לְבֹא מִצְרַיִם וְהָדָד נָעַר קָטָן: וַיִּקְמוּ מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָאֲרָן וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם מִפָּאֲרָן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּתֵּן לוֹ בַּיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאָרֶץ נָתַן לוֹ: וַיִּמְצָא הַדָּד חָן בְּעֵינֵי פְרַעֲה מְאֹד וַיִּתֵּן לוֹ אִשָּׁה אֶת אַחֹת אִשְׁתּוֹ אַחֹת תַּחֲפִנִּים הַגְּבִירָה: וַתֵּלֶד לוֹ אַחֹת תַּחֲפִנִּים אֶת גְּנֻבַת בְּנוֹ וַתִּגְמְלֶהוּ תַּחֲפִנִּים בְּתוֹךְ בַּיִת פְּרַעֲה וַיְהִי גְנֻבַת בַּיִת פְּרַעֲה בְּתוֹךְ בְּנֵי פְרַעֲה: וְהָדָד שָׁמַע בְּמִצְרַיִם כִּי שָׁכַב דָּוִד עִם אֲבֹתָיו וְכִי מָת יוֹאָב שׂוֹר הַצָּבָא וַיֵּאמֶר הַדָּד אֶל פְּרַעֲה שְׁלַחְנִי וְאֶלֶךְ אֶל אֲרָצִי: וַיֵּאמֶר לוֹ פְּרַעֲה כִּי מָה אַתָּה חֹסֵר עִמִּי וְהֵנֵךְ מִבְּקֶשׁ לָלֶכֶת אֶל אֲרָצְךָ וַיֵּאמֶר | לֹא כִי שְׁלַח תְּשַׁלְּחֵנִי: וַיִּקָּם אֲ—לֵהִיִּם לוֹ שָׁטָן אֶת רִזּוֹן בֶּן אֱלִידָע אֲשֶׁר בָּרַח מֵאֵת הַדָּד עֲזָרָה צוּבָה אֲדָנָיו: וַיִּקְבֹּץ עָלָיו אֲנָשִׁים וַיְהִי שׂוֹר גְּדוּד בְּהָרֵג דָּוִד אֶתֶם וַיִּלְכוּ דְמָשֶׁק וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּמְלְכוּ בְּדָמָשֶׁק: וַיְהִי שָׁטָן לְיִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי שְׁלֹמֹה וְאֵת הָרַעֲהָ אֲשֶׁר הָדָד וַיִּקְץ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ עַל אֲרָם: מַלְכִים יֵאֵד—כֹּה

And the L-rd raised up an adversary to Solomon, Hadad the Edomite; he was of the king's seed in Edom. For it came to pass, when David was in Edom, and Joab the captain of the army was gone to bury the killed, after he had struck every male in Edom; For six months Joab remained there with all Israel, until he had cut off every male in Edom; That Hadad fled, he and certain Edomites of his father's servants with him, to go to Egypt; Hadad being still a little child. And they arose from Midian, and came to Paran; and they took men with them from Paran, and they came to Egypt, to Pharaoh king of Egypt; which gave him a house, and bread, and gave him land. And Hadad found great favor in the sight of Pharaoh, so that he gave him for a wife the sister of his own wife, the sister of Tahpenes the queen. And the sister of Tahpenes bore him Genubath his son, whom Tahpenes weaned in Pharaoh's house; and Genubath was in Pharaoh's household among the sons of Pharaoh. And when Hadad heard in Egypt that David slept with his fathers, and that Joab the captain of the army was dead, Hadad said to Pharaoh, Let me depart, that I may go to my own country. Then Pharaoh said to him, But what have you lacked with me, that, behold, you seek to go to your own country? And he answered, Nothing; but let me go anyway. And G-d also raised up another adversary, Rezon the son of Eliadah, who fled from his lord Hadadezer king of Zobah; And he gathered men to him, and became captain over a band, when David slew them; and they went to Damascus, and lived there, and made him king in Damascus. And he was an adversary to Israel all the days of Solomon, beside the mischief that Hadad did; and he loathed Israel, and reigned over Aram. **Kings I 11:14-25**

D.

(1) וַיִּרְבְּעָם בֶּן נַבְט אֶפְרָתִי מִן הַצְּרָדָה וְשֵׁם אִמּוֹ צְרוּעָה אִשָּׁה אֶלְמָנָה עֶבֶד לְשַׁלְמָה וַיָּרֵם יָד בְּמֶלֶךְ: וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר הָרִים יָד בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּנָה אֶת הַמְּלוּא סָגֵר אֶת פְּרִץ עִיר דָּוִד אָבִיו: וְהָאִישׁ יִרְבְּעָם גְּבוּר חָיִל וַיֵּרָא שְׁלֹמֹה אֶת הַנְּעָר כִּי עָשָׂה מְלָאכָה הוּא וַיִּפְקֹד אֲתוֹ לְכָל סָבֵל בַּיִת יוֹסֵף: מַלְכִים יֵאֵד—כֹּה

And Jeroboam the son of Nebat, an Ephraimite of Zereda, Solomon's servant, whose mother's name was Zeruah, a widow, lifted up his hand against the king. And this was the reason why he lifted up his hand against the king; Solomon built Millo, and repaired the breaches of the city of David his father. And the man Jeroboam was a mighty man of valor; and Solomon seeing that the young man was industrious, made him ruler over all the labor of the house of Joseph. **Kings I 11:26-28**

(2) אמר רבי יוחנן: מפני מה זכה ירבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה. ומפני מה נענש מפני שהוכיחו ברבים. שנאמר (מלכים א' י"א) וזה הדבר אשר הרים יד במלך שלמה בנה את המלוא סגר

את פרץ עיר דוד אביו. אמר לו: דוד אביך פרץ פרצות בחומה כדי שיעלו ישראל לרגל, ואתה גדרת אותם כדי לעשות אנגריא לבת פרעה ומאי וזה אשר הרים יד במלך אמר רב נחמן: שחלץ תפיליו בפניו. סנהדרין קא:

R. Yohanan said: Why did Jeroboam merit sovereignty? Because he reproved Solomon. And why was he punished? Because he reproved him publicly. As it is written, And this was the cause that he lifted up his hand against the king: Solomon built Millo, and repaired the breaches of the city of David his father. He said thus to him: Your father David made breaches in the wall, that Israel might come up [to Jerusalem] on the Festivals; while you have closed them, in order to exact toll (draft workers) for the benefit of Pharaoh's daughter. What is meant by And this was the cause that he lifted up his hand against the king? R. Nahman said: He took off his *tefilin* (phylacteries) in front of him. **Sanhedrin 101b**

(3) חלץ תפילין: אין נכון להיות בגלוי ראש לפני המלך, והוא התחיל במרד בכך להראות ולומר לו שאינו נוהג כמלך. סנהדרין קא:

He took off his tefilin: It is improper to stand before the king with an uncovered head. He began the rebellion in this way to show and tell him that he wasn't acting as a king should. **Rashi, ibid.**

E.

וַיְהִי בַעַת הַהִיא וַיִּרְבְּעִם יֵצֵא מִירוּשָׁלַם וַיִּמְצָא אֹתוֹ אַחִיָּה הַשִּׁילֹנִי הַנְּבִיא בְּדַרְךָ וְהוּא מִתְּכַסֶּה בְּשֵׁלֶמָה חֲדָשָׁה וּשְׁנֵיהֶם לְבָדִם בְּשָׂדֶה: וַיִּתְּפֹשׂ אַחִיָּה בְּשֵׁלֶמָה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּקְרַעֶהָ שְׁנַיִם עָשָׂר קָרְעִים: וַיֹּאמֶר לְיִרְבְּעִם קַח לָךְ עֶשְׂרֵה קָרְעִים כִּי כֹה אָמַר ד' א-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּנִי קָרַע אֶת הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי לָךְ אֵת עֶשְׂרֵה הַשְּׁבָטִים: וְהַשְּׁבֵט הָאֶחָד יִהְיֶה לוֹ לְמַעַן | עֲבָדֵי דָוִד וְלְמַעַן יְרוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בְּחָרְתִּי בָּהּ מִכָּל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל: יַעַן | אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לַעֲשֹׂתֵי אֱלֹהֵי צְדָנִין לְכַמּוֹשׁ אֱלֹהֵי מוֹאָב וְלְמַלְכֵם אֱלֹהֵי בְנֵי עַמּוֹן וְלֹא הִלְכוּ בְּדַרְכֵי לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי וַחֲקָתִי וּמִשְׁפָּטֵי כְדוֹד אָבִיו: וְלֹא אָקַח אֶת כָּל הַמַּמְלָכָה מִיָּדוֹ כִּי | נִשְׂיָא אֲשֶׁתָּנוּ כָּל יָמֵי חַיָּו לְמַעַן דָּוִד עֲבָדֵי אֲשֶׁר בְּחָרְתִּי אֹתוֹ אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֹתַי וַחֲקָתַי: וְלִקְחָתִי הַמְּלוּכָה מִיָּד בְּנֵי וְנָתַתִּיהָ לָךְ אֵת עֶשְׂרֵת הַשְּׁבָטִים: וְלִבְנוֹ אֶתֶּן שְׁבֵט אֶחָד לְמַעַן הִיוֹת נִיר לְדָוִד עֲבָדֵי כָּל הַיָּמִים | לְפָנַי בִּירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בְּחָרְתִּי לִי לְשׁוּם שְׁמִי שָׁם: וְאֵתֶךָ אָקַח וּמְלַכְתָּ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּאָוֶה נִפְשֶׁךָ וְהִיִּתְּ מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל: וְהִיא אִם תִּשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָ וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי וְעִשִׂיתָ הַיָּשָׁר בְּעֵינַי לְשִׁמּוֹר חֲקוֹתַי וּמִצְוֹתַי כְּאֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד עֲבָדֵי וְהִיִּיתִי עִמָּךְ וּבְנִיתִי לָךְ בֵּית נְאֻמָּן כְּאֲשֶׁר בְּנִיתִי לְדָוִד וְנָתַתִּי לָךְ אֵת יִשְׂרָאֵל: וְאֵעֲנֶה אֶת זֶרַע דָּוִד לְמַעַן זֹאת אֲךָ לֹא כָּל הַיָּמִים: וַיִּבְקֹשׁ שְׁלֹמֹה לְהַמִּית אֵת יִרְבְּעִם וַיִּקַּם יִרְבְּעִם וַיִּבְרַח מִצָּרִים אֶל שִׁישַׁק מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיְהִי בְּמִצְרַיִם עַד מוֹת שְׁלֹמֹה: מַלְכִים יֵא-כֵט-מ

And it came to pass at that time when Jeroboam went from Jerusalem, that the prophet Ahijah the Shilonite found him in the way; and he had clad himself with a new garment; and the two were alone in the field; And Ahijah caught the new garment that was on him, and tore it in twelve pieces; And he said to Jeroboam, Take you ten pieces; for thus said the L-rd, the G-d of Israel, Behold, I will tear the kingdom from the hand of Solomon, and will give ten tribes to you; But he shall have one tribe for my servant David's sake, and for Jerusalem's sake, the city which I have chosen from all the tribes of Israel; Because they have forsaken Me, and have worshipped Ashtoreth the goddess of the Sidonians, Kemosh the god of the Moabites, and Milcom the god of the Ammonites, and have not walked in My ways, to do that which is right in My eyes, and to keep My statutes and My judgments, as did David his father. But I will not take the whole kingdom from his hand; but I will make him prince all the days of his life for David My servant's sake, whom I chose, because he kept My commandments and My statutes; But I will take the kingdom from his son's hand, and will give it to you, ten tribes. And to his son will I

give one tribe, that David My servant may have a lamp always before Me in Jerusalem, the city which I have chosen to put My name there. And I will take you, and you shall reign according to all that your soul desires, and you shall be king over Israel. And it shall be, if you will listen to all that I command you, and will walk in My ways, and do what is right in My sight, to keep My statutes and My commandments, as David My servant did; that I will be with you, and build you a sure house, as I built for David, and will give Israel to you. And I will for this afflict the seed of David, but not forever. Solomon sought therefore to kill Jeroboam. And Jeroboam arose, and fled to Egypt, to Shishak king of Egypt, and was in Egypt until the death of Solomon. **Kings I 11:29-40**

F.

וַיִּתֵּר דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וְחֻכְמָתוֹ הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה: וְהַיְמִים אֲשֶׁר מָלַךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלַם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה: וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רַחֲבֶעֱם בְּנוֹ תַחְתָּיו: מַלְכִים יֵאֵמַר-מִב

And the rest of the acts of Solomon, and all that he did, and his wisdom, are they not written in the Book of the Acts of Solomon? And the time that Solomon reigned in Jerusalem over all Israel was forty years. And Solomon slept with his fathers, and was buried in the city of David his father; and Rehoboam his son reigned in his place. **Kings I 11:41-42**

אמר ריש לקיש: בתחילה מלך שלמה על העליונים שנאמר (מלכים א' ה') וישב שלמה על כסא ד', ולבסוף מלך על התחתונים, שנאמר (דברי הימים א' כ"ט) כי הוא רדה בכל עבר הנהר מתפסח ועד עזה. רב ושמואל, חד אמר: תפסח בסוף העולם ועזה בסוף העולם, וחד אמר: תפסח ועזה בהדי הדדי הוו יתבו וכשם שמלך על תפסח ועל עזה כך מלך על כל העולם כולו, ולבסוף לא מלך אלא על ישראל, שנאמר (קהלת א') אני קהלת הייתי מלך על ישראל וגו', ולבסוף לא מלך אלא על ירושלים, שנאמר (קהלת א') דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים, ולבסוף לא מלך אלא על מטתו, שנאמר (שיר השירים ב') הנה מטתו של שלמה וגו', ולבסוף לא מלך אלא על מקלו, שנאמר (קהלת א') זה היה חלקי מכל עמלי. רב ושמואל, חד אמר: מקלו, וחד אמר: גונדו. הדר או לא הדר? רב ושמואל, חד אמר: הדר, וחד אמר: לא הדר, מאן דאמר לא הדר מלך והדיוט, ומאן דאמר הדר מלך והדיוט ומלך. סנהדרין כ:

Resh Lakish said: At first, Solomon reigned over the higher beings, as it is written (Chronicles 29:23), "Then Solomon sat on the throne of the L-rd as king;" afterwards, [having sinned,] he reigned [only] over the lower, as it is written (Kings I 5:4), "For he had dominion over all the region on this side of the river, from Tifsah even to Gaza." Rav and Shmuel [explain this verse in different ways]: One says, Tifsah was situated at one end of the world and Gaza at the other. The other says: Tifsah and Gaza were beside each other, and just as he reigned over these, so did he reign over the whole world. But eventually his reign was restricted to Israel, as it is written (Ecclesiastes 1:12), "I, Koheleth, have been king over Israel etc." Later, his reign was confined to Jerusalem alone, even as it is written (Ecclesiastes 1:1), "The words of Koheleth, son of David, king in Jerusalem." And still later he reigned only over his bed, as it is written (Song of Songs 3:7), "Behold it is the bed of Solomon, three-score mighty men are about it etc." And finally, he reigned only over his staff as it is written (Ecclesiastes 2:10), "This was my portion from all my labor." Rav and Shmuel [explain this differently]: One says: His staff [was all that was left him]; the other: His bowl. Did he regain his first power, or not? Rav and Shmuel [differ]: One maintains that he did; the other, that he did not. The one who says that he did not, agrees with the view that Solomon was first a king and then a commoner; the other, who says that he did, agrees with the view that he was first king, then commoner and finally king again. **Sanhedrin 20b**

TIMELINE: FROM ABRAHAM TO SOLOMON מאברהם עד שלמה

<u>DATE</u>	(סדר עולם)		
1810 BCE	א' תתקמ"ט	Birth of Abraham	אברהם
1710 BCE	ב' מ"ט	Birth of Isaac	יצחק
1650 BCE	ב' ק"ט	Birth of Jacob	יעקב
1563 BCE	ב' קצ"ו	Birth of Judah	יהודה פרץ חצרון
1520 BCE	ב' רל"ט	Egyptian Exile	רם עמינדב נחשון
1390 BCE	ב' שס"ט	Birth of Moses	
1310 BCE	ב' תמ"ט	Exodus	שלמון
1270 BCE	ב' תפ"ט	Death of Moses	
1242 BCE	ב' תקי"ז	Death of Joshua	בועז עובד ישי
905 BCE	ב' תתנ"ה	Birth of David	דוד
875 BCE		Reign of David	
847 BCE		Birth of Solomon	שלמה
835 BCE	ב' תתקכ"ה	Reign of Solomon	
831 BCE	ב' תתקכ"ט	The Building of the First Temple	

TIMELINE (ACCORDING TO THE GAON OF VILNA)

<u>DATE</u> (סדר עולם)	<u>KINGS OF JUDAH</u>	<u>KINGS OF ISRAEL</u>
835 BCE - ב' תתקכ"ה	Solomon שלמה	Solomon שלמה
795 BCE - ב' תתקס"ה	Rehoboam רְחֹבָעַם	Jeroboam יֶרְבֹּעַם בֶּן נֹבֵט
778 BCE - ב' תתקפ"ב	Abijam אַבְיָם	
775 BCE - ב' תתקפ"ה	Asa אָסָא	
774 BCE - ב' תתקפ"ו		Nadab נָדָב בֶּן יֶרְבֹּעַם
773 BCE - ב' תתקפ"ז		Baasha בַּעֲשָׂא בֶן אַחֲזִיָּה
750 BCE - ג' י'		Elah אֵלָה בֶּן בַּעֲשָׂא
749 BCE - ג' י"א		Zimri זִמְרִי
749 BCE - ג' י"א		Omri עֹמְרִי
738 BCE - ג' כ"ב		Ahab אַחָאָב בֶּן עֲמֹרִי
734 BCE - ג' כ"ו	Jehoshaphat יְהוֹשָׁפָט	
717 BCE - ג' מ"ג		Ahaziah אַחֲזִיָּהוּ בֶן אַחָאָב
716 BCE - ג' מ"ד		Jehoram יְהוֹרָם בֶּן אַחָאָב
709 BCE - ג' נ"א	Jehoram יְהוֹרָם	
705 BCE - ג' נ"ה	Ahaziah אַחֲזִיָּהוּ	
704 BCE - ג' נ"ו	Athaliah עֲתַלְיָהוּ בַת אַחָאָב	Jehu יְהוּא בֶן יְהוֹשָׁפָט
698 BCE - ג' ס"ב	Joash יוֹאָשׁ בֶּן אַחֲזִיָּהוּ	
676 BCE - ג' פ"ד		Jehoahaz יְהוֹאָחָז בֶּן יְהוּא
659 BCE - ג' ק"א		Jehoash יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז
658 BCE - ג' ק"ב	Amaziah אַמְצִיָּה	
645 BCE - ג' קט"ו		Jeroboam יֶרְבֹּעַם בֶּן יוֹאָשׁ
630 BCE - ג' ק"ל	Azariah (עוזיה) עֲזַרְיָה	
607 BCE - ג' קנ"ג		Zechariah זְכַרְיָהוּ בֶן יֶרְבֹּעַם
606 BCE - ג' קנ"ד		Shallum שְׁלוֹם בֶּן יָבֵשׁ
606 BCE - ג' קנ"ד		Menahem מְנַחֵם בֶּן גְּדִי
596 BCE - ג' קס"ד		Pekahiah פְּקַחְיָה בֶּן מְנַחֵם
594 BCE - ג' קס"ו		Pekah פְּקַח בֶּן רַמְלֵיָהוּ
593 BCE - ג' קס"ז	Jotham יוֹתָם	
577 BCE - ג' קפ"ג	Ahaz אַחָז	
574 BCE - ג' קפ"ו		Hoshea הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה
561 BCE - ג' קצ"ט	Hezekiah חֲזַקְיָה	
555 BCE - ג' ר"ה	גלות של עשרת השבטים	End of the Monarchy in Israel
532 BCE - ג' רכ"ח	Manasseh מְנַשֶּׁה	
477 BCE - ג' רפ"ג	Amon אָמוֹן	
475 BCE - ג' רפ"ה	Josiah יֹאשִׁיָּהוּ	
444 BCE - ג' שט"ז	Jehoahaz יְהוֹאָחָז	
444 BCE - ג' שט"ז	Jehoiakim יְהוֹיָקִים	
433 BCE - ג' שכ"ז	Jehoiachin יְהוֹיָכִין	
432 BCE - ג' שכ"ח	Zedekiah צְדַקְיָהוּ	
421 BCE - ג' של"ט	חורבן הבית וגלות יהודה	End of the Monarchy in Judah